ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **T. L. N.,** zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 7. 2022, č. j. OAM-80/LE-BA05-HA15-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-41,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-41, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím rozhodl tak, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, v níž poukázal na důvody podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany a zmínil obavy z návratu do země původu. Požádal o přiznání odkladného účinku žalobě a o ustanovení opatrovníka k ochraně svých práv.

[3] Krajský soud usnesením ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, návrh žalobce na ustanovení zástupce a návrh na přiznání odkladného účinku žaloby zamítl a vyzval žalobce, aby ve lhůtě 8 dnů od doručení tohoto usnesení odstranil vadu žaloby a uvedl žalobní body, z nichž bude patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje výrok napadeného rozhodnutí za nezákonný nebo nicotný.

[4] Následně krajský soud žalobu v záhlaví uvedeným usnesením odmítl, neboť neobsahovala žádný řádně formulovaný žalobní bod a žalobce na výzvu soudu k odstranění této vady nereagoval.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti tomuto usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Namítl, že došlo k vadám při doručování usnesení krajského soudu ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, obsahujícího výzvu k doplnění žalobních bodů, přičemž tyto vady měly za následek nezákonnost napadeného usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby. Z lustrace pobytu stěžovatele založené na č. l. 19 spisu krajského soudu je zřejmé, že dne 26. 8. 2022 byl stěžovatel přemístěn do Pobytového střediska Havířov a následně mu bylo téhož dne umožněno opustit pobytové středisko do 24. 9. 2022. Jako adresu propustky stěžovatel uvedl adresu: J. X, P X. Právě na tuto adresu se krajský soud pokusil doručit usnesení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, avšak dne 27. 9. 2022 byla zásilka vrácena soudu, aniž by se ji stěžovateli podařilo doručit. Krajský soud následně uzavřel, že stěžovateli bylo podle § 49 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též „o. s. ř“), doručeno uplynutím desátého dne ode dne, kdy byla v Pobytovém středisku Havířov připravena výzva k převzetí písemnosti, tj. dne 22. 9. 2022.

[6] Adresou pro doručování stěžovateli ve smyslu § 46b písm. a) o. s. ř. měla být adresa místa pobytu cizince podle druhu pobytu cizince. Adresou místa pobytu stěžovatele ke dni vydání kasační stížností napadeného usnesení byla adresa, kterou ve smyslu § 82 odst. 1 a 3 zákona o azylu oznámil při opuštění pobytového střediska na dobu déle než 15 dnů, tedy adresa J. X, P. X. Tato adresa tak byla dle přesvědčení stěžovatele jeho adresou pro doručování ve smyslu § 46b písm. a) o. s. ř. Nepodařilo-li se krajskému soudu na tuto adresu doručit, resp. zásilka adresovaná stěžovateli byla krajskému soudu vrácena s tím, že adresát nemá na tomto místě označenou schránku, a nepodařilo-li se stěžovateli doručit ani na předchozí poslední známou adresu hlášeného pobytu (zásilka sice krajskému soudu nebyla vrácena, ale nebyl na ní vyznačen den převzetí ani podpis stěžovatele), pobyt stěžovatele nebyl znám a bylo na místě mu ustanovit opatrovníka podle § 29 odst. 3 o. s. ř. za účelem ochrany jeho práv a zájmů. V této souvislosti stěžovatel odkázal na závěry uvedené v rozsudcích NSS ze dne 31. 10. 2022, č. j. 5 Azs 354/2021-21, a ze dne 29. 4. 2021, č. j. 8 Azs 281/2020-63.

[7] V návaznosti na výše uvedené stěžovatel konstatoval, že ke dni 22. 9. 2022 nemohly nastoupit účinky fikce doručení podle § 49 odst. 4 o. s. ř. s ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. uplynutím desátého dne úložní lhůty doručením na adresu Pobytového střediska X, když se zde stěžovatel kde dni vydání usnesení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, nezdržoval a jeho adresou pro doručování byla ve smyslu § 46b písm. a) o. s. ř. ve spojení s § 24 odst. 2 zákona o azylu adresa, kterou uvedl při opuštění pobytového střediska na dobu delší než 15 dnů. Vady řízení při doručování usnesení o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce pro řízení způsobily, že toto usnesení nemohlo nabýt právní moci dříve než ke dni 20. 10. 2022, kdy bylo stěžovateli předáno v pobytovém středisku X, a tudíž nebylo možné žalobu odmítnout ke dni 24. 10. 2022, jelikož k tomuto dni neuplynula lhůta pro doplnění samotné žaloby.

[8] Pro úplnost stěžovatel dodal, že ačkoliv se dne 22. 9. 2022 osobně dostavil na příslušné pracoviště žalovaného, kde mu byla prodloužena platnost průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany, nebyla mu žádná (jemu doručovaná) písemnost předána ani k jejímu převzetí nebyl vyzván a s usnesením krajského soudu ze dne 8. 9. 2022 měl poprvé možnost se seznámit teprve dne 20. 10. 2022 při opakovaném prodloužení platnosti průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že námitky stěžovatele směřují do procesního postupu soudu, a proto ponechává posouzení jejich důvodnosti na Nejvyšším správním soudu, neboť nedisponuje dostatkem nezbytných informací k zaujetí vlastního stanoviska.

III. Posouzení kasační stížnosti

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že kasační stížnost je založena na důsledcích stěžovatelem tvrzeného nesprávného doručování usnesení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, krajským soudem.

[13] Podle § 42 odst. 5 s. ř. s., *nestanoví-li tento zákon jinak, užijí se pro způsob doručování obdobně předpisy platné pro doručování v občanském soudním řízení.*

[14] Podle § 49 odst. 4 o. s. ř., *nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenou, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Doručující orgán po marném uplynutí této lhůty vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud i bez návrhu vyloučí vhození písemnosti do schránky. Není-li takové schránky, písemnost se vrátí odesílajícímu soudu a vyvěsí se o tom sdělení na úřední desce soudu.*

[15] Podle § 2 odst. 1 písm. b) věty první a druhé zákona o azylu, *žadatelem o udělení mezinárodní ochrany cizinec, který podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany má dále cizinec po dobu běhu lhůty pro podání žaloby podle § 32 a po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle soudního řádu správního, má-li tato žaloba odkladný účinek nebo do vydání usnesení krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku, pokud o něj cizinec požádal.*

[16] Podle § 77 odst. 1 téhož zákona, *místem hlášeného pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany je azylové zařízení, do něhož je ministerstvem umístěn, nebo zařízení pro zajištění cizinců anebo přijímací středisko, ve kterém je zajištěn.*

[17] V evidenční kartě stěžovatele na č. l. 19 spisu krajského soudu je uveden příchod stěžovatele do Pobytového střediska X dne 26. 8. 2022 a propustka stěžovatele na dobu od 26. 8. 2022 do 24. 9. 2022 na adresu J. X, P. X. V evidenční kartě stěžovatele na č. l. 56 spisu krajského soudu je uvedena propustka stěžovatele na adresu J. X, P. X na dobu od 26. 8. 2022 do 24. 9. 2022 a od 22. 9. 2022 do 22. 10. 2022. Krajský soud dále u spoluvlastnic budovy na adrese J. X, P. X, zjistil, že stěžovatel na této adrese nikdy nebydlel a je jim neznámý.

[18] Krajský soud usnesení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, doručoval stěžovateli do Pobytového střediska X, kde dle doručenky založené ve spise byla zásilka uložena a připravena k vyzvednutí dne 12. 9. 2022 a adresátu (stěžovateli) byla zanechána výzva, aby si zásilku vyzvedl, a poté co si ji stěžovatel nevyzvedl v úložní době, byla vložena do schránky dne 27. 9. 2022. Stěžovatel si tedy zásilku obsahující předmětné usnesení nepřevzal. Dále krajský soud toto usnesení doručoval také na adresu J. X, P. X, kde dle obálky založené ve spise byla zásilka uložena a připravena k vyzvednutí dne 13. 9. 2022 a stěžovateli byla zanechána výzva, aby si zásilku (písemnost) vyzvedl. Dne 26. 9. 2022 byla zásilka vrácena soudu s tím, že zásilku nebylo možné po uplynutí 10 dnů vložit do schránky adresáta, neboť nemá schránku.

[19] Podle § 46b písm. a) o. s. ř. je *adresou pro doručování u písemnosti doručované prostřednictvím doručujícího orgánu (...) adresa místa pobytu cizince na území České republiky podle druhu pobytu cizince.* V případě cizinců může být adresou pro doručování adresa místo hlášeného pobytu podle § 77 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a to v případě, že cizinec je žadatelem o udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) téhož zákona. Místo hlášeného pobytu dle § 77 zákona o azylu přitom nelze zaměňovat s adresou uvedenou pro účely dočasného opuštění pobytového střediska dle § 82 zákona o azylu. Stěžovatel však vydáním usnesení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, pozbyl podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o azylu postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, neboť žaloba stěžovatele neměla odkladný účinek a krajský soud tímto usnesením žádost stěžovatele o přiznání odkladného účinku zamítl. Nebylo proto možné od 8. 9. 2022 vycházet z toho, že místo jeho hlášeného pobytu je výše uvedené pobytové zařízení. Adresa stěžovatele v pobytovém zařízení tedy již nebyla v době doručování usnesení krajského soudu ze dne 8. 9. 2022 adresou pro doručování dle § 46b písm. a) o. s. ř., neboť již nebyla místem hlášeného pobytu stěžovatele ve smyslu § 77 zákona o azylu. Nebylo proto ani možné na tuto adresu doručit fikcí podle § 49 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. Z výše uvedeného vyplývá, že krajský soud nepostupoval správně, když vycházel z toho, že stěžovateli bylo usnesení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, doručeno v Pobytovém středisku X fikcí dne 22. 9. 2022 a toto datum vyznačil jako datum nabytí právní moci tohoto usnesení.

[20] Ve vztahu k adrese, na kterou měl stěžovatel povolenou propustku, Nejvyšší správní soud konstatuje, že ani tato adresa nebyla a nemohla být adresou pro doručování ve smyslu § 46b písm. a) o. s. ř., neboť jak již zdejší soud konstatoval v bodu 21 rozsudku ze dne 15. 10. 2022, č. j. 6 Azs 210/2020-20, adresu propustky uvedenou pro účely

dočasného opuštění pobytového střediska dle § 82 zákona o azylu nelze považovat za adresu pro doručování. Obálka se zásilkou obsahující usnesení ze dne 8. 9. 2022 byla soudu vrácena s tím, že adresát je neznámý a nemá schránku, přičemž spoluvlastnice domu na této adrese soudu sdělily, že stěžovatel na tomto místě nebydlel ani nijak nepřebýval. Ani na tuto adresu tak stěžovateli nebylo předmětné usnesení doručeno.

[21] V návaznosti na výše uvedené Nejvyšší správní soud přisvědčil argumentaci stěžovatele, že ve vztahu k usnesení krajského soudu ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, nemohly ke dni 22. 9. 2022 nastoupit účinky fikce doručení podle § 49 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. Nezbývá tak než vycházet z tvrzení stěžovatele, že se s tímto usnesením fakticky seznámil dne 20. 10. 2022, při opakovaném prodloužení platnosti průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Lhůta 8 dnů k odstranění vady žaloby spočívající v absenci žalobních bodů proto žalobci nemohla uplynout ke dni vydání kasační stížností napadeného usnesení dne 24. 10. 2022. Stěžovateli je tudíž třeba přisvědčit také v tom, že k odmítnutí žaloby došlo ze strany krajského soudu před uplynutím lhůty pro doplnění žalobních bodů, což zakládá nezákonnost tohoto usnesení a naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[22] V dalším řízení tak bude na krajském soudu, aby usnesení ze dne 8. 9. 2022, č. j. 53 Az 6/2022-20, stěžovateli řádně doručil a následně v řízení postupoval v návaznosti na procesní aktivitu stěžovatele.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[23] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou. Usnesení krajského soudu proto podle § 110 odst. 1 věty prvé s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[24] Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnost (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2023

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu